

Paraclisele

1. Paraclisul lui Adam

Sub partea de nord a Gogotei se află un mic paraclis care poarte astăzi numele „Paraclisul lui Adam”, dar mai demult era cunoscut ca „Locul Căpățânii”, „Sfânta Căpățână”, „Paraclisul lui Melchisedec” sau „Paraclisul Cinstului Înaintemergător”. Potrivit tradiției, în acest loc erau așezate craniul și oasele lui Adam, pe care le-a curățit de întinăciunea păcatului strămoșesc sângele lui Hristos vărsat pe Cruce. Aceasta este legătura dintre primul și Al doilea Adam, care este simbolizată în iconografie, în scena Răstignirii, printr-o mică peșteră, având înăuntru oasele lui Adam, aflată la baza Crucii.

În spatele Sfintei Mese, pe stâncă, s-a format o mică cavitate, unde se termină crăpătura ce începe de la locul unde a fost înfiptă Crucea pe Golgota. Paraclisul era împodobit cu un mozaic impresionant care a fost distrus în incendiul din 1808 și a fost înlocuit apoi cu fresce. În timpul aceluiași incendiu a fost distrus complet și așa-numitul „Mormânt al lui Melchisedec”. Lângă intrarea paraclisului se aflau cândva mormintele lui Baldwin al Flandrei și Gottfried de Bouillon, care au fost prădate în 1244, în timpul ocupației islamice a Ierusalimului. În acest loc se află astăzi mormântul unui cruciat englez.

2. Paraclisul Cununii de spini

La nord-est de paraclisul lui Adam, de-a lungul nișei Katholikonului, se află așa-numita „sfântă galerie”. În această galerie au fost construite trei paraclise, dintre care primul se numește „al Cununii de spini” și aparține exclusiv ortodocșilor. În cadrul acestuia, sub Sfânta Masă, se află o porțiune dintr-o coloană de granit, care a fost găsită în vechime în Pretoriu și, atunci când acesta a intrat în stăpânirea musulmanilor, a fost mutată de creștini în locul în care se află astăzi.

Potrivit istorisirilor evanghelice, atunci când Hristos Se afla în Pretoriu, soldații romani L-au îmbrăcat cu o mantie roșie și, „împletind o cunună de spini, I-au pus-o pe cap” (Matei 27, 28-31; Marcu 15, 16-20; Ioan 19, 2-3). Deci, în amintirea acestui fapt, a fost făcută o cunună

din cei mai tari spini din Palestina și așezată într-o raclă specială. Această raclă, care se afla în dreapta Sfintei Mese, este asemenea celei de pe Golgota și poartă această inscripție nediertosită: SI ÎMPLETIND O CUNUNĂ DE SPINI I-AU PUS-O PE CAP ȘI ÎN MÂNA LUI CEA DREAPTĂ TRESTIE.

3. Paraclisul aflării Cinstitei Cruci

După paraclisul Cununii de spini, pelerinul întâlnește o poartă dincolo de care se află o scară ce duce la subsolul Bisericii. Primele 29 de scări duc la un paraclis închinat Sfintei Elena. Acesta este tetragonal și are deasupra o turlă, iar podeaua este împodobită cu mozaic. Paraclisul acesta a aparținut cândva etiopienilor, care, din pricina dificultăților economice, au fost nevoiți să-l vândă armenilor, care îl dețin până astăzi și slujesc în altarul care se află în partea de răsărit.

Lângă el, în partea de miazănoapte, se află un altar închinat Sfântului Grigorie Luminătorul, cel mai important sfânt al bisericii Armeniei. În partea de miazăzi a paraclisului se află o intrare ce duce la peștera aflării Cinstitei Cruci, unde, potrivit tradiției, Sfânta Elena a supravegheat lucrările pentru aflarea Cinstitei Cruci. De aceea, astăzi poartă numele „Kathisma Sfintei Elena”.

În partea de miazăzi a paraclisului Sfintei Elena, o a doua scară cu 13 trepte, duce la peștera unde s-au aflat Cistita Cruce, piroanele și crucile celor doi tâlhari. Acest spațiu cuprinde două părți, de înălțimi diferite, una în sud, unde, potrivit tradiției, s-au aflat Crucea lui Hristos și cele ale tâlharilor, și una în nord, unde au fost descoperite piroanele.

În partea de răsărit a peșterii a fost așezată pe podea o placă albă-roșiatică, inscripționată, care indică locul aflării Crucii: I(ISUS) H(RISTOS) NIKA 1810. După cum arată inscripția, această placă a fost așezată cu ocazia marii restaurări a Bisericii din 1810, realizată de grecii ortodocși, care dețineau acest sfânt loc. Mai târziu, acest drept a fost contestat de latini și constituie până astăzi un subiect de controversă. Pe de altă parte, altarul din peștera de miazănoapte, unde a fost așezată o statuie de bronz a Sfintei Elena cu Cistita Cruce,

aparține latinilor.

4. Paraclisul împărțirii hainelor

La nord de locul aflării Crucii, se află paraclisul împărțirii hainelor, care aparține armenilor. Numele lui este legat de povestirile evanghelice potrivit cărora soldații romani, după ce L-au răstignit pe Hristos, „au împărțit hainele Lui” (Matei 27, 35). Dar cămașa Domnului era țesută fără cusătură și nu au putut să o împartă, drept pentru care au hotărât să arunce sorții. Astfel s-a împlinit prorocia din Vechiul Testament: „Împărțit-au hainele Mele loruși, și pentru cămașa Mea au aruncat sorți” (Psalmul 21, 20; Cf. Ioan 19, 24). În acest paraclis se află o Sfântă Masă și icoane care înfățișează împărțirea hainelor Domnului.

5. Paraclisul sutașului Longhin

În a treia nișă a sfintei galerii se află un paraclis închinat sutașului Longhin, care aparține exclusiv ortodocșilor. În acest loc se află o Sfântă Masă, iar în spatele ei o icoană în care este reprezentat Sfântul Longhin întinzând mâna către Cel răstignit. Potrivit tradiției Bisericii, sutașul roman Longhin, împreună cu soldații lui, au văzut eclipsa soarelui și cutremurul, în clipa în care Domnul Și-a dat duhul, și, spăimântându-se, au mărturisit: „Cu adevărat, fiul lui Dumnezeu a fost Acesta”. (Matei 27, 54).

6. Paraclisul butucilor

La nord-vest de paraclisul Sfântului Longhin se află Paraclisul butucilor, care aparține grecilor ortodocși. Poartă numele de „butuci” o lespede cu două găuri care servește drept unealtă de tortură. Construcția paraclisului se datorează unei vechi tradiții potrivit căreia cei care L-au chinuit pe Hristos, mai înainte de răstignire I-au imobilizat picioarele, așezându-le în găurile lespezii.

Mai demult, lespedeaua butucilor se afla în Sinedriu, dar creștinii au mutat-o în acest paraclis după cucerirea Ierusalimului de către otomani. A fost așezată sub o mică Sfântă Masă și este protejată de un grilaj. Pe zidul din spate al paraclisului se află o icoană care înfățișează acest eveniment.

Temnița lui Hristos

În stânga paraclisului butucilor, în spatele lui, se află un spațiu mic cu trei încăperi, având un acoperiș jos. Aceasta este „Temnița lui Hristos”. Locul a primit acest nume potrivit tradiției care spune că Hristos și tâlharii au fost ținuți în această temniță provizorie mai înainte de a fi duși la locul răstignirii. Există însă și altă tradiție potrivit căreia în acest loc Născătoarea de Dumnezeu a căzut leșinată, când L-a văzut răstignit pe Fiul ei Unul-născut. Astfel s-a împlinit prorocia bătrânului Simeon: „Și prin sufletul tău va trece sabia”. (Luca 2, 35).

7. Paraclisul latinilor și coloana biciuirii

În partea de apus, după cele șapte arcade, se află paraclisul latinilor. Potrivit tradiției franciscanilor, în acest loc Hristos S-a arătat Maicii Domnului imediat după Înviere. Din acest motiv se numește „Paraclisul Arătării”. Acest loc sfânt este legat de o tradiție mai târzie potrivit căreia imediat după aflarea celor trei cruci de către Sfânta Elena, a fost înviat un mort pe care îl duceau să-l îngroape, și astfel s-a aflat care dintre cele trei era Crucea lui Hristos cea dătătoare de viață.

Paraclisul are trei altare mici, iar în dreapta lor se păstrează un fragment dintr-o coloană de care a fost legat Domnul când a fost biciuit (Cf. Matei 27, 26; Marcu 15, 15). De aceea poartă numele de „stâlpul biciuirii” și „coloana lovirii”. Mai demult, această coloană era păstrată de către armeni în mănăstirea lor de pe Sfântul Sion. Astăzi însă a intrat în stăpânirea ordinului franciscanilor.

8. Paraclisul Mariei Magdalena sau „Nu te atinge de Mine”

La sud de paraclisul latinilor și la nord de sfântul Baldachin, se păstrează o placă de marmură rotundă care, potrivit tradiției latinilor, indică locul în care Hristos S-a arătat Sfintei Maria Magdalena după Învierea Sa și i-a zis: „Nu te atinge de Mine” (Ioan 20, 17). Acest loc de închinare aparține latinilor și se numește „Nu te atinge de Mine”, după cuvintele lui Hristos, dar și „Paraclisul Mariei Magdalena”. În acest loc se află un altar deasupra căruia o icoană în basorelief istorisește evenimentul.

Mormântul lui Iosif din Arimateea

La vest de sfântul Baldachin, în spatele paraclisului coptilor, se află un loc întunecat în mijlocul căruia este un mormânt de mici dimensiuni. În acest loc, aproape de Sfântul Mormânt, a fost înmormântat Iosif din Arimateea. Este singurul loc din cadrul Sfântului Mormânt care aparține comunității religioase a abisinienilor.

Locul în care au stat Sfintele Femei în timpul Răstignirii

La vest de Piatra Ungerii, în dreptul sfântului Baldachin, se află un baldachin de marmură care aparține armenilor. Acest loc este legat de moartea martirică a lui Dumnezeu-Omul și se crede că acolo au stat Sfintele Femei și Ioan în timpul Răstignirii. Într-adevăr, în Evanghelia după Luca (23, 49) se menționează că acolo „toți cunoscuții Lui și femeile care Îl însoțiseră din Galileea stăteau departe, privind acestea”.